

C/2024/3662

26.6.2024

**Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Pakiet rozszerzeniowy 2023 – Ukraina, Mołdawia
i Gruzja**

(Opinia z inicjatywy własnej)

(C/2024/3662)

Sprawozdawczynie:	Antje GROTHEER (DE/PES), przewodnicząca parlamentu kraju związkowego Brema
Dokument źródłowy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Komunikat z 2023 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE” COM(2023) 690, SWD(2023) 697-699

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady Europejskiej z 14 grudnia 2023 r. o rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych z Ukrainą i Republiką Mołdawii oraz o przyznaniu Gruzji statusu kraju kandydującego przy założeniu, że zalecenie Komisji z 8 listopada 2023 r. zostanie wdrożone. Decyzja ta uwzględnia zobowiązania podjęte przez te kraje na drodze do członkostwa w UE i stanowi kolejny krok milowy w procesie akcesji opartej na osiągnięciach. KR oczekuje, że ta realistyczna perspektywa przystąpienia pobudzi program reform transformacyjnych zmierzający do spełnienia kryteriów przystąpienia w tych krajach, w tym w odniesieniu do wielopoziomowej demokracji, praworządności i zbliżenia do jednolitego rynku oraz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, co zapewni tym krajom perspektywę bardziej sprawiedliwej, sprzyjającej włączeniu społecznemu i dostatniej przyszłości w Unii Europejskiej.

2. Podkreśla, że proces rozszerzenia obejmujący te trzy kraje, z których każdy na swój sposób jest narażony na rosyjską agresję, jest wyrazem ich prawa do samostanowienia, a także leży w geopolitycznym interesie Unii Europejskiej i przyczynia się do odbudowy szerszego europejskiego porządku pokojowego. Rozszerzenie należy rozumieć jako inwestycję w bezpieczeństwo i wiarygodność Unii, w perspektywę spójniejszego kontynentu europejskiego, w postępy w realizacji celów zrównoważonego rozwoju na większą skalę oraz we wspólne korzyści płynące z rozszerzonego jednolitego rynku.

3. Przyjmuje z aprobatą fakt, że inwestycja jest poparta porozumieniem instytucji UE w sprawie ustanowienia Instrumentu na rzecz Ukrainy, który musi zostać jak najszybciej wdrożony i powinien umożliwić Ukrainie antycypowanie stosowania zasad polityki regionalnej UE. W świetle przeprowadzonej niedawno przez Bank Światowy szybkiej oceny szkód i potrzeb, wedle której odbudowa i rekonstrukcja Ukrainy w następnym dziesięcioleciu pochłonie co najmniej 452,8 mld EUR, KR zgadza się z wnioskiem Parlamentu Europejskiego⁽¹⁾, że środki przewidziane w ramach Instrumentu na rzecz Ukrainy nie będą wystarczające, i apeluje, by UE i państwa członkowskie zobowiązały się do dodatkowego długoterminowego finansowania dla Ukrainy. Uważa również, że zagrożenia ze strony Rosji, na które narażone są Mołdawia i Gruzja, wymagają większego wsparcia finansowego ze strony Unii Europejskiej.

⁽¹⁾ „Potrzeba niezachwianego unijnego wsparcia Ukrainy dwa lata po napaści Rosji na ten kraj”, czwartek, 29 lutego 2024 r. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0119_PL.html.

4. Zgadza się z konkluzjami Rady Europejskiej z 15 grudnia 2023 r., w których stwierdzono, że potencjalni członkowie muszą zintensyfikować działania na rzecz reform, zwłaszcza w dziedzinie praworządności, zgodnie z opierającym się na osiągnięciach charakterem procesu akcesji i z pomocą UE. Równoległe Unia musi stworzyć niezbędne wewnętrzne podstawy i przeprowadzić reformy, szczególnie po to, aby zapewnić sprawne i skuteczne funkcjonowanie instytucji i polityk UE, która jest obecnie pod presją z powodu stosowania jednomyślności odnośnie do procesu rozszerzenia. W następstwie Konferencji w sprawie przyszłości Europy KR ponownie stwierdza zatem, że prace te wiązałyby się z reformą traktatów UE. KR wzywa również do większego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w dyskusje na temat sposobów ponownego określenia i realizacji długoterminowych ambicji UE w świetle wyzwań związanych z rozszerzeniem.

5. Podkreśla, że pluralistyczny proces rozszerzenia powinien opierać się na zaangażowaniu władz lokalnych i regionalnych w krajach kandydujących i w Unii Europejskiej, biorąc pod uwagę ich zasadniczą rolę we wdrażaniu polityki i prawodawstwa UE oraz w maksymalizacji wpływu unijnych programów finansowania. Ponadto dla procesu rozszerzenia korzystna byłaby współpraca partnerska na szczeblu regionalnym i lokalnym, w szczególności w zakresie pomocy technicznej i budowania zdolności administracji publicznej, wspierania dostępu do programów finansowania UE i tworzenia systemów inwestycyjnych oraz zbliżenia do wspólnotowego dorobku prawnego i wymiany obywateli. W tym kontekście KR podkreśla rolę strategii makroregionalnych – takich jak strategia UE na rzecz regionu Dunaju lub przyszła specjalna strategia dla regionu Karpat – jako siły napędowej integracji europejskiej i spójności terytorialnej.

6. Przyjmuje do wiadomości komunikat Komisji Europejskiej z dnia 20 marca 2024 r. w sprawie reform poprzedzających rozszerzenie oraz przeglądów polityki ^(?), w którym zapowiedziano przeprowadzenie szczegółowych przeglądów polityki tylko na początku 2025 r. Zgadza się z podejściem Komisji polegającym na stopniowej integracji i uważa, że rozszerzenia z 2004 r. i 2007 r. są dobrym wzorcem do naśladowania, również odnośnie do mechanizmów stopniowego wprowadzania i górnego limitu we wspólnej polityce rolnej i polityce spójności. KR zwraca uwagę na fakt, że w kilku badaniach stwierdzono już wykonalność rozszerzenia (w szczególności w odniesieniu do Ukrainy), biorąc pod uwagę różne mechanizmy górnego limitu, zdolność absorpcyjną i nasze doświadczenia z zastosowaniem podejścia etapowego, które było stosowane zarówno w przypadku rozszerzeń w 2004 r., jak i w 2007 r. ^(?). Jednocześnie KR podkreśla, że ocena skutków nie może opierać się wyłącznie na ekstrapolacji status quo, ponieważ wiele obszarów polityki, w tym polityka spójności i wspólna polityka rolna, musi zostać zreformowanych niezależnie od wyzwań związanych z rozszerzeniem. Zwraca uwagę na rozpoczęcie na początku 2024 r. własnego badania na temat instytucjonalnego i politycznego wpływu przyszłego rozszerzenia UE.

7. Proponuje rozwinięcie wymiany dotyczącej koordynacji między krajami na wszystkich szczeblach z udziałem gruzińskich, mołdawskich i ukraińskich funkcjonariuszek i funkcjonariuszy publicznych oraz urzędników wybieranych. Zwiększy to widoczność wprowadzonych reform, a także ułatwi wymianę doświadczeń i stawienie czoła wspólnym wyzwaniom trzech krajów wschodnich, sprzyjając wypracowaniu jednolitego podejścia.

8. Podkreśla dużą wagę wspierania i krzewienia lokalnej demokracji oraz autonomii w trzech krajach wschodnich na podstawie Europejskiej karty samorządu lokalnego i – tym samym – również znaczenie polityki rozszerzenia i polityki przedakcesyjnej UE dla docierania do osób za pośrednictwem zaufanego szczebla władz lokalnych.

9. Zgadza się z opinią Komisji, że ograniczone zdolności administracyjne organów wykonawczych i beneficjentów w krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących będą wyzwaniem dla absorpcji i jakości inwestycji i że konwergencja terytorialna będzie musiała być pierwszoplanowym celem. Ubolewa jednak, że Komisja pomija zasadniczą rolę, którą w krajach kandydujących muszą w tym względzie odegrać władze lokalne i regionalne.

10. Ponownie podkreśla potrzebę skuteczniejszej komunikacji, w tym na szczeblu lokalnym i regionalnym, w celu przeciwdziałania dezinformacji i wyeksponowania korzyści płynących z przyszłego rozszerzenia UE, a następnie integracji z UE, zwłaszcza poprzez podkreślenie wymiernych korzyści płynących z poprzednich rozszerzeń.

^(?) https://commission.europa.eu/publications/communication-pre-enlargement-reforms-and-policy-reviews_en.

^(?) Dokument polityczny Instytutu im. Jacques'a Delorsa *What does it cost?. Financial implications of the next enlargement*, 14 grudnia 2023 r.; dokument programowy CEPS, Emerson, M., *The Potential Impact of Ukrainian Accession on the EU's Budget – and the Importance of Control Valves*, wrzesień 2023 r.; WIIW, *Outlier or not – the Ukrainian economy's preparedness for EU accession*, listopad 2023 r.

11. Nawiązując do swojego 10-punktowego pakietu wsparcia dla Ukrainy ⁽⁴⁾, zobowiązuje się do:
- zaangażowania się we współpracę dwustronną z przedstawicielami władz lokalnych i regionalnych z trzech krajów wschodnich poprzez stworzenie podstaw do uruchomienia wspólnych komitetów konsultacyjnych,
  - zapraszania przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych z tych krajów jako wstępnych obserwatorów, by zapoznali się z pracami i sieciami KR-u,
  - włączenia tych krajów do programu „Młode osoby z mandatem wyborczym” (YEP),
  - organizowania programów szkoleniowych dla urzędników lokalnych i regionalnych (zwłaszcza za pośrednictwem istniejącego programu „Natolin4Capacity Building” i TAIEX), krótkoterminowych wizyt studyjnych, staży i programów wzorowanych na programie dla oddelegowanych ekspertów krajowych, przy jednoczesnej kontynuacji Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego. W tym kontekście KR będzie kontynuować prace przygotowane nad utworzeniem Akademii Administracji Publicznej Partnerstwa Wschodniego na szczeblu lokalnym i regionalnym, w szczególności poprzez studium wykonalności, które ma zostać przeprowadzone w pierwszej połowie 2024 r.

Ukraina

12. Z zadowoleniem przyjmuje „niezachwiane zobowiązanie” Rady Europejskiej „do dalszego zapewniania Ukrainie i jej ludności zdecydowanego wsparcia politycznego, finansowego, gospodarczego, humanitarnego, wojskowego i dyplomatycznego tak długo, jak długo będzie to niezbędne” ⁽⁵⁾.

13. Zachęca Ukrainę, by wraz ze swoimi partnerami z europejskiego sojuszu miast i regionów na rzecz odbudowy Ukrainy ⁽⁶⁾ nadal realizowała **reformy decentralizacyjne** i budowała zdolności władz lokalnych i regionalnych, co wymaga, aby:

- wyjaśnić, na mocy prawa, kryteria tworzenia dużej liczby organów administracji wojskowej na szczeblu lokalnym w kontekście stanu wojennego oraz przywrócenia samorządu lokalnego na wyzwolonych terytoriach i w pobliżu linii frontu, gdzie sytuacja w zakresie bezpieczeństwa umożliwia wykonywanie zadań demokratycznie wybranym organom; samorząd lokalny powinien być stopniowo przywracany tam, gdzie pozwala na to sytuacja w zakresie bezpieczeństwa,
- lepiej rozgraniczyć kompetencje między szczeblem centralnym i lokalnym oraz ustanowić odpowiednie struktury wewnętrzne dla administracji gminnej,
- wprowadzić pojęcie terytorialnego podmiotu publicznego jako osoby prawnej, co jest utrwaloną praktyką w Unii Europejskiej i zostało zapisane w Europejskiej karcie samorządu lokalnego,
- nie wprowadzać w życie ani projektu ustawy o planowaniu przestrzennym w obecnej formie, ani jej poszczególnych przepisów za pomocą zarządzeń, ponieważ stwarza to ryzyko związane z uczciwością wynikające z przekazania przez podmioty publiczne podmiotom prywatnym nadmiernych uprawnień kontrolnych w zakresie planowania przestrzennego i prowadzi do odebrania uprawnień władzom lokalnym,
- wzmocnić lokalną podstawę fiskalną w celu uniknięcia nieproporcjonalnej podatności gmin na zagrożenia finansowe; można to osiągnąć poprzez sprawiedliwy podział podatku dochodowego od osób fizycznych między gminy, w których podatnicy faktycznie zamieszkują, oraz poprzez niezbędne rozszerzenie źródeł podatków lokalnych,
- priorytetowo traktować stosowanie przejrzystych mechanizmów dystrybucji pomocy zagranicznej i środków budżetowych, w szczególności w celu wzmocnienia lokalnej odporności oraz zapewnienia opieki, rehabilitacji i ochrony społecznej najsłabszym grupom społecznym.

14. W odniesieniu do **procesu odbudowy**, aby przygotować zbliżenie Ukrainy do polityki regionalnej UE, ponownie stwierdza ⁽⁷⁾, że Instrument na rzecz Ukrainy powinien:

- stosować zasadę partnerstwa określoną w europejskim kodeksie postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych,

⁽⁴⁾ <https://cor.europa.eu/en/events/Documents/13%20-%20FINAL%20CoR%2010-point%20support%20package%20to%20UA.pdf>

⁽⁵⁾ Konkluzje z 15 grudnia 2023 r.

⁽⁶⁾ <https://cor.europa.eu/pl/engage/Pages/European-Alliance-of-Cities-and-Regions-for-the-reconstruction-of-Ukraine.aspx>.

⁽⁷⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Instrument na rzecz Ukrainy (Dz.U. C, C/2023/1332, 22.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1332/oj>).

- włączać ukraińskie władze lokalne i regionalne oraz ich stowarzyszenia w proces opracowywania i wdrażania Planu Ukrainy w ramach Instrumentu na rzecz Ukrainy,
- opierać się na strategiach regionalnych na poziomie NUTS 2 w Planie Ukrainy, a zwłaszcza uwzględniać sytuację pod względem regionalnego narażenia na działania wojenne i szczególnych wyzwań dotyczących spójności oraz potrzeb regionalnych w zakresie odbudowy i rekonstrukcji,
- stosować zasadę „lepszego odbudowywania” zgodnie z wytycznymi OECD w celu dalszego zbliżenia Ukrainy do realizacji celów zrównoważonego rozwoju i Europejskiego Zielonego Ładu oraz wspierania działań mających na celu naprawienie szkód w środowisku spowodowanych wojną, a także usunięcie zniszczeń i przeszkód w rozwoju powodowanych przez miny lądowe,
- stosować w przygotowywaniu, projektowaniu, budżetowaniu i wykonaniu programów odbudowy oraz w całym związanym z nimi procesie decyzyjnym podejście skupiające się na aspekcie płci z myślą o odpornej odbudowie Ukrainy sprzyjającej włączeniu społecznemu.

KR domaga się także, aby do wielostronnej platformy koordynacji darczyńców dodać komponent terytorialny, w obrębie którego rolę koordynacyjną odgrywałby europejski sojusz miast i regionów na rzecz odbudowy Ukrainy. Ponadto oczekuje, że Ministerstwo Odbudowy będzie wspierać zdecentralizowany proces odbudowy i rekonstrukcji oparty na systematycznym i skoordynowanym zaangażowaniu samorządowych władz lokalnych i regionalnych oraz ich stowarzyszeń w opracowywanie i wdrażanie polityki.

15. Podkreśla, że wojna i prawdopodobieństwo, że ponad 20 % uchodźców (wielu Ukraińców w wieku produkcyjnym i ich dzieci) nie wróci do kraju po wojnie, znacznie pogarszają negatywne perspektywy demograficzne Ukrainy – do tego stopnia, że niedobór siły roboczej, zwłaszcza w niektórych częściach kraju, najprawdopodobniej będzie jednym z głównych wyzwań związanych z powojenną odbudową⁽⁸⁾. W związku z tym podkreśla potrzebę stworzenia warunków umożliwiających powrót osób przesiedlonych i ich integrację lub reintegrację oraz priorytetowego traktowania inwestycji w kapitał ludzki, w szczególności w edukację, szkolenie zawodowe, podnoszenie kwalifikacji i wsparcie dla młodzieży, kobiet, weteranów i ich rodzin oraz osób wewnątrznie przesiedlonych. Rozsądne byłoby również dokonanie przeglądu i przyjęcie nowej krajowej polityki migracyjnej, która stanowiłaby odpowiedź na obecne wyzwania związane z masowym odpływem osób z Ukrainy i związanym z tym niedoborem siły roboczej.

16. Przyznaje, że od czasu opublikowania 8 listopada zalecenia Komisji dla Rady dotyczącego rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych parlament Ukrainy przyjął (w dniu 8 grudnia 2023 r.) trzy projekty ustaw: 1) zmianę szczegółowych ustaw dotyczących praw mniejszości w celu uwzględnienia oceny ekspertów Rady Europy; 2) wzmocnienie Krajowego Biura Antykorupcyjnego oraz autonomii i niezależności Specjalnej Prokuratury Antykorupcyjnej (SAPO); 3) rozszerzenie uprawnień Krajowej Agencji ds. Zapobiegania Korupcji.

17. W odniesieniu do **walki z korupcją** za największy priorytet uważa przyjęcie ustawy regulującej lobbing (zgodnie ze standardami europejskimi) oraz konsekwentną kontynuację **reform sądownictwa i zamówień publicznych**.

18. W odniesieniu do **praw mniejszości** z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zgodnie z nową ustawą osoby należące do mniejszości narodowych (wspólnot) Ukrainy, których języki są językami urzędowymi Unii Europejskiej i które rozpoczęły kształcenie na poziomie szkoły średniej przed dniem 1 września 2018 r. w języku odpowiedniej mniejszości narodowej (wspólnoty), będą miały prawo do dalszego korzystania z takiej edukacji do czasu ukończenia pełnego kształcenia na poziomie szkoły średniej zgodnie z przepisami obowiązującymi przed wejściem w życie ustawy o ochronie funkcjonowania języka ukraińskiego jako języka państwowego. KR uważa ustawę za bardzo pozytywny krok w prawodawstwie dotyczącym mniejszości i oczekuje, że Ukraina będzie realizowała swój program ochrony praw mniejszości narodowych i zapewni ich rzeczywisty udział w życiu politycznym, gospodarczym i społecznym zgodnie z Konwencją ramową Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych.

⁽⁸⁾ Zob. WIIW, Tverdostup, M., *The Demographic Challenges to Ukraine's Economic Reconstruction* (wiiw.ac.at), lipiec 2023 r.

19. Podkreśla, że reintegracja terytoriów znajdujących się obecnie pod rosyjską okupacją będzie wymagała szczególnej uwagi w zakresie wdrażania praw podstawowych. Należy tego dokonać w formie aktualizacji krajowej strategii w zakresie praw człowieka i związanego z nią planu działania.

20. Jeśli chodzi o **reformę administracji publicznej**, oczekuje, że niedawno przyjęta ustawa o służbie w samorządzie lokalnym przyniesie rzeczywisty postęp w kierunku rekrutacji i procedur selekcji opartych na osiągnięciach oraz w kierunku reformy wynagrodzeń także dla urzędników na szczeblu lokalnym i regionalnym. Ze względu na potrzebę znacznej pomocy technicznej dla administracji publicznej Ukrainy w procesie przystąpienia do UE konieczne jest wzmocnienie trzeciego filaru Instrumentu na rzecz Ukrainy.

21. Z zadowoleniem przyjmuje plan działania na rzecz wdrożenia krajowej strategii na rzecz społeczeństwa obywatelskiego obejmujący 43 zadania mające na celu poprawę systemu udziału społeczeństwa w kształtowaniu polityki publicznej, stworzenie otoczenia sprzyjającego rozwojowi niezależnego i różnorodnego społeczeństwa obywatelskiego i promowanie udziału organizacji społeczeństwa obywatelskiego w społecznym i gospodarczym rozwoju Ukrainy, w lokalnych programach zrównoważonego rozwoju oraz w zaspokajaniu potrzeb społeczności znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji.

22. Ponownie wyraża poparcie dla utworzenia Wspólnego Komitetu Konsultacyjnego z Ukrainą na wniosek rządu Ukrainy i na podstawie oficjalnego oświadczenia Rady Stowarzyszenia UE–Ukraina.

Mołdawia

23. Wyraża uznanie dla ogromnych wysiłków podjętych przez Mołdawię na drodze do integracji europejskiej w niezwykle trudnych warunkach. Wpływają na nie przyjęcie największej w Europie liczby uchodźców z Ukrainy uciekających przed rosyjską agresją, inflacja, zagrożenia dla dostaw energii i ataki hybrydowe, takie jak manipulacja informacjami i cyberataki.

24. Wzywa Mołdawię do poczynienia postępów w **reformach samorządu lokalnego**, w szczególności w odniesieniu do decentralizacji fiskalnej i środków służących wdrożeniu ustawy o dobrowolnym łączeniu przyjętej w lipcu 2023 r., mającej na celu poprawę funkcjonowania i zdolności administracji lokalnej oraz świadczenia usług publicznych.

25. Oczekuje, że Mołdawia zadba o działanie instytucji **antykorupcyjnych** w ramach jasnej struktury organizacyjnej i przy zapewnieniu odpowiednich zasobów. Mołdawia powinna kontynuować aktualizowanie i wdrażanie planu działania na rzecz „**deoligarchizacji**”, zwłaszcza w świetle wniosku Komisji, że niezależne agencje regulacyjne w Mołdawii są nadal podatne na wpływ interesów prywatnych oraz organów lub sektorów przemysłu, które mają regulować.

26. Podkreśla, że chociaż utworzono znaczną liczbę nowych stanowisk w celu wzmocnienia zdolności **administracji publicznej** do przygotowania się do przystąpienia do UE, a wynagrodzenia niektórych kategorii urzędników państwowych wzrosły, to mołdawska administracja publiczna nadal boryka się z utrzymującym się niedoborem wykwalifikowanych zasobów ludzkich i dysfunkcyjnym systemem rozwoju zawodowego lokalnych urzędników służby cywilnej. Inwestowanie w dalsze reformy oraz rozwiązanie problemów z równością płci w administracji publicznej musi być zatem priorytetem w procesie akcesyjnym Mołdawii.

27. Wzywa Mołdawię do zwiększenia wysiłków na rzecz wdrożenia programu wspierającego ludność **romską** na lata 2022–2025.

28. Zwraca uwagę na fakt, że znaczna część ludności Mołdawii posiada już obywatelstwo UE, w związku z czym oczekuje pozytywnych skutków ubocznych dla zdolności Mołdawii do spełnienia wymogów dotyczących swobodnego przepływu osób i obywatelstwa UE.

29. Zachęca rząd mołdawski do przedłożenia Radzie Stowarzyszenia UE–Mołdawia wniosku o utworzenie Wspólnego Komitetu Konsultacyjnego między KR-em a mołdawskimi władzami lokalnymi.

Gruzja

30. Uważa **głęboką polaryzację polityczną**, brak skutecznej współpracy ponadpartyjnej i powszechną dezinformację na temat UE za główne przeszkody na drodze Gruzji do integracji europejskiej. W związku z tym wzywa Gruzję do usunięcia wszystkich niedociągnięć stwierdzonych przez Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR) i Komisję Wenecką, a w szczególności do dalszej poprawy ram dotyczących wyborów.

31. Jest zdania że Gruzja musi położyć nacisk na inkluzywne kształtowanie polityki i wzmocnić środki demokracji uczestniczącej na szczeblu lokalnym. Bezpośrednie zaangażowanie obywateli w lokalny proces decyzyjny ma kapitalne znaczenie dla skutecznego zminimalizowania wpływu politycznego. Można to osiągnąć poprzez znaczne wzmocnienie kompetencji rad lokalnych i przyznanie im większych uprawnień, zwłaszcza odnośnie do zarządzania budżetem lokalnym, w celu przywrócenia równowagi w dynamice władzy. Ma to zasadnicze znaczenie dla złagodzenia polaryzacji politycznej i zapobiegania bezpośredniej ingerencji rządu centralnego w decyzje burmistrzów. Ponadto KR podziela najpoważniejsze obawy dotyczące ewentualnego ponownego przedłożenia projektu ustawy o „przejrzystości wpływów zagranicznych”, inspirowanego rosyjską ustawą o zagranicznych agentach. Taka ustawa zagroziłaby wolności mediów i autonomii organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które są warunkiem wstępnym demokracji funkcjonalnej i procesu przystąpienia Gruzji do UE.
32. Podkreśla, że Gruzja musi kontynuować całościową i skuteczną reformę **systemu sądownictwa**, uwzględniając niektóre z kluczowych zaleceń Komisji Weneckiej, aby zapewnić skuteczną niezależność, rozliczalność i bezstronność.
33. Wyraża zaniepokojenie wycofaniem się Gruzji z sieci **antykorupcyjnej** OECD, ale z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie zmienionego planu działania na rzecz „**deoligarchizacji**” w oparciu o wcześniejsze zalecenia Komisji Weneckiej oraz planu działania na lata 2023–2024 na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej.
34. Podkreśla, że gruzińska **administracja publiczna** zmaga się z fragmentacją i ograniczoną standaryzacją i musiałaby przejść znaczącą transformację cyfrową. KR z zadowoleniem przyjmuje jednak fakt, że przepisy wzmacniające **sprawowanie władzy na szczeblu lokalnym i świadczenie usług komunalnych** uwzględniono w strategii decentralizacji na lata 2020–2025, strategii i planie działania w zakresie reformy administracji publicznej oraz w krajowej strategii i wizji rozwoju do 2030 r.
35. Podkreśla, że – pomimo dobrze opracowanej strategii decentralizacji w Gruzji – toczący się proces wdrażania wymaga dodatkowych narzędzi skutecznego monitorowania. Za pomocą większej liczby narzędzi należy zróżnicować obecne wdrażanie, które odbywa się wyłącznie pod kierunkiem rządu krajowego. Równoległy i niezależny proces monitorowania jest niezbędny, aby śledzić wdrażanie oraz mierzyć wyniki reform decentralizacyjnych i reform administracji publicznej.
36. Zaznacza, że postępowania o udzielenie zamówienia publicznego muszą być dostosowane do prawodawstwa UE, aby skutecznie realizować programy UE zapewniające finansowanie różnych celów związanych z rozwojem lokalnym i regionalnym. Ma to szczególne znaczenie, gdyż na poziomie lokalnym brakuje ewidentnie umiejętności w zakresie zarządzania projektami.
37. Uważa, że należy wzmocnić przepisy **antydiskryminacyjne** i podjąć bardziej zdecydowane środki w celu przeciwdziałania nawoływaniu do nienawiści i przestępstwom z nienawiści oraz zapobiegania im. Potrzebna jest krajowa strategia zwalczania wszelkich form nienawiści i dyskryminacji oraz ochrony mniejszości etnicznych i religijnych.
38. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Gruzja zastosowała się do zaleceń Unii Europejskiej dotyczących potrzeby zwiększenia **równouprawnienia płci** i zwalczania przemocy wobec kobiet, ale jest nadal zaniepokojony, że pomimo wprowadzenia parytetów płci kobiety pozostają niedostatecznie reprezentowane na stanowiskach publicznych^(*).
39. Podkreśla potrzebę dalszego wzmacniania mechanizmów zorganizowanego dialogu z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności poprzez wprowadzenie mechanizmu konsultacji publicznych online lub wkładu w projekty ustaw lub dokumenty polityczne. Ubolewa, że sprawozdanie Komisji Europejskiej wydaje się łączyć organizacje społeczeństwa obywatelskiego z władzami lokalnymi i regionalnymi.

Bruksela, dnia 17 kwietnia 2024 r

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Vasco ALVES CORDEIRO

(*) Tylko trzema z 64 gmin kierują burmistrzynie.